

Staff Exchange – Om en vistelse i Tegujigalpa i Honduras.

Av Stefan Myrgård

Jorden är rund. Ungefär till andra sidan klotet åkte jag i mars. Tegujigalpa är inte en påhittad stad i ett Tintinalbum utan huvudstaden i Honduras. I huvudstaden Tgujigalpa ligger landets enda universitet som utbildar lärare. Universitetet heter Universidad National Pedagógica Francisco Morazán.

Francisco Morazán var en centralgestalt i Centralamerikas frigörelseprocess från kolonialmakterna på 1800-talet. Hela regionen där Tegujigalpa ligger heter också Francisco Morazán.

Honduras är ungefär stort som en tredjedel av Sverige. Antalet invånare är åtta miljoner. 70% (!) lever i fattigdom, något som är påtagligt för en besökare. Klimatet är så långt från svenskt man kan komma. Det är mellan 25 och 30 grader året om. Solen går alltid ned 18.15. Stora delar av landet har subtropiskt klimat medan det är tropiskt klimat vid kusterna.

Det är inte bara klimatet som är varmt i Honduras. Människorna är också varma och gästvänliga. Jag blev mycket väl mottagen under alla seminarier, föreläsningar och studiebesök. Jag hade ett digert program med tre eller fyra olika inslag varje dag. Jag besökte de olika institutionerna, gjorde besök på kommunala skolor, höll seminarier med grupper av kollegier, mötte lärarstudenter och föreläste om didaktiska strategier och "La Sistema Educativo en Suecia". Här nedan ser ni en bild från en föreläsning i en fullsatt universitetsaula.

Föreläsningstilen i Honduras är emotionell och intuitiv. Som analytisk västerlänning gällde det att hitta en kombination av dessa retoriska kulturer. Jag kom på mig själv att med tiden hamna i en retorisk stil som liknade Barak Obamas; Yes, we can!

Honduras och många andra latinamerikanska länder har tyvärr en "underdog" mentalitet. Man tror inte alltid på sin egen förmåga. Jag såg mycket goda exempel vad gäller lärarutbildning i Honduras så "Yes, they can!". En mycket stor glädje och ett stort engagemang präglar lärarutbildningen vid UPNFM. I Honduras är utbildning på allvar. Utbildning är vägen ut fattigdom såväl för individer som för landet i stort. Detta märktes!

Situationen för skolorna i Honduras är svår. Regeringen har minskat på anslagen under flera årtionden. Ute i skolorna är det trånga och bullriga klassrum med 45 elever i genomsnitt. Dessa leds av en lärare. I landsortsskolorna är det ofta upp till 60 barn i varje klass. It finns i form av en Whiteboard och en tuschpenna. Att en mer förmedlingsinriktad undervisning dominerar är inte så märkligt.

De didaktiska strategier som vi talar om i svensk lärarutbildning går inte att tala om rakt av utan måste ha ett trångt klassrum med 50 elever som resonansbotten. Jag beundrar dock såväl lärare som elever som verkar behålla lusten till lärandet på ett påtagligt sätt.

På pappret ser det mesta av skolsystemet i Honduras ut som i Sverige. Grundskolan är nio år och därpå finns gymnasier. Undervisningen är inte avgiftsbelagd men några fria skolmåltider existerar inte. Någon förskola i svensk mening finns inte. Barnen börjar förskolan vid fem års ålder och det liknar vad vi kallar förskoleklass. Lärarutbildningen är mellan fyra och fem år beroende på inriktning. En mindre terminsavgift tas ut. Med svenska mått mätt är denna försumbar men svår för fattiga. Många stipendier finns dock för obemedlade studenter.

Lärarutbildningen har inte bara campus i Tegujigalpa. På åtta olika ställen i landet finns lokala campus. På dessa campus finns några lärare men mesta delen av undervisningen sker via distansundervisning. Vid dessa används såväl videokonferensteknik som digitala lärplattformar, e-klassrum. Deras digitala klassrum är byggda i Moodle, den plattform som ännu används av många distansutbildningar vid Campus Gotland. Till formen såg jag något mycket bekant även om språket och innehållet var ett annat. Världen är ibland liten! Deras sätt att skapa Blended Learning var intressant. Ett fortsatt samarbete med UNPFM inte minst vad gäller distansutbildning skulle vara önskvärt. En del av det de gör kan vi lära oss av och de är angelägna om fortsatt kontakt med Uppsala universitet.

Mottagandet var nästan överväldigande. Jag hade möten med flera viktiga personer inklusive rektorn som här kallas "El Presidente". I Honduras är ett första möte mer av diplomatisk karaktär men jag hade uppföljande möten där vi talade om konkret samverkan. De har förväntningar. Vi har möjligheter.

Mina veckor vid universitetet var mycket intensiva och mycket givande Här är det spanska som gäller och en bättre språkträning kunde jag knappast få. Min spanska

fungerade bra men ett problem är att man i Honduras talar mycket snabbt och så sväljer man en hel del konsonanter.

Med mig på de dagliga turnéerna hade jag tre personer. Engelskaläraren Yonathan var min tolk och ryckte in när min spanska inte räckte till. Förutom Yonathan hade jag oftast även med mig två kvinnliga lärare. Deras funktion var att hålla reda på dagens schema, förse mig med vatten och kaffe vid lämpliga tillfällen samt bära den myckenhet av egenproducerade läroböcker som kollegorna gav mig. (den som är intresserad av böcker om matematikdidaktik på spanska kan höra av sig). Jag trivdes bra med mitt lilla följe. Jag har föreslagit Jörgen Mattlar att ordna något liknande arrangemang för mina arbetsdagar på CG.

Vad gäller fortsatt samverkan med UPNFM har vi boklat in en videokonferens om Blended Learning i augusti. Mer kan komma.

UPNFM har monopol på att utfärda lärarexamen i Honduras. Just nu pågår en process där universitetet i dialog med utbildningsdepartementet ska ta fram något som ännu inte finns i Honduras, nämligen nationella läroplaner för skolväsendet. I detta arbete vill de gärna ha med oss vilket är både hedrande och spännande.....

Jag vill verkligen uppmana er kollegor att ta chansen till att få arbeta för kortare eller längre tid i en miljö som är annorlunda än vardagens. Det är personligt utvecklande och man får ytterligare ett perspektiv på det arbete man gör på Uu.

För dig som vill veta mer om Honduras och UPNFM så kontakta mig. Det finns mycket mer att berätta.

Stefan Myrgård